

ΕΠΙΣΤΟΛΗ

Ἀγαπητὴ Ἰδρία,

Τὸ τελευταῖο σου τεύχος σὲ κατάλληλη στιγμή μᾶς ξανάθεσε τὸ πρόβλημα: Ἐμεῖς κι ὁ Σολωμός. Καὶ βέβαια καθένας εἶχε τὰ δικά του. Για τὸ πῶς νιώσαμε γιὰ τὴν ἀρετὴ (Πολιτεία 617ε): «ἀρετὴν τιμῶν καὶ ἀτιμῶν πλεόν καὶ φλυττον αὐτῆς ἔκαστος ἔβη». Δὲ μπόρεσα ὅμως νὰ μὴ σοῦ γράψω τὰ λίγα αὐτὰ λόγια πάνω σὲ μιὰ κριτικὴ τοῦ Ποιητῆ, πὸς μοῦ φαίνεται κραιναλέα ἀντίθετη στὶς διζέες σου (καὶ κοινὰ παραδεκτὲς) ἀπόψεις.

Κατηγορεῖ ἡ Ν. Ἰσαὰ τὸ «μονότονο ρυθμὸς» ἂν ἔννοεῖ τὸ μετρικὸ ρυθμὸ, ὅπως ὁ Ὀμηρος εἶναι γραμμένος σὲ ἑξάμετρον τί νὰ ποῖμε λοιπὸν γι' αὐτόν;

Μιλᾷ γιὰ «γρονθοκόπημα τῶν λέξεων». Ἴ γρονθοκόπημα; Λογικὸ; Δὲν τὸ πιστεύω, ἐκτὸς βέβαια ἂν ἔννοεῖ τοὺς πλεονασμούς, συχρὸ ποιητικὸ (λεξικὸ) σχῆμα. Για τὸ Σολωμὸ ἀντίθετα ἰσχύει, νομίζω, ἡ φράση τοῦ Ἐ. Ἀ. Πόε γιὰ τὸν Ν. Χώθορν: Every word tells and there is not a Word which doesn't tell.

Φωνητικὸ γρονθοκόπημα; Δὲν τὸ πιστεύω ὅτε αὐτό: ὑπάρχουν τόσκι πὸς θεωροῦν τὸν ποιητὴ πρότερο μουσικότητος.

«Τὴν κακὴ δημοτικὴ...»: ἂς θυμηθοῦμε πὸς ὁ Ποιητὴς ἔγραψε ἰδίω κ' ἐνίμισιν ἀδῶνα τὸν παραλληλίσαιμε μὲ τ' ἄλλα (τῆς τότε ἔποχῆς) κείμενα τῆς δημοτικῆς; ἢ μήπως ἡ δημοτικὴ εἶναι θέμι μόνον τύπων καὶ καταλήξεων καὶ ὄχι ἔννοιων καὶ ἐκφράσεως;

«Τοῦ ἔλειπε ἡ πλαστικότητι τῆς γλώσσας παντελῶς». Παράδειγμα, λέει, χρησιμοποιεῖ τὴ λέξη «σκότο» (τίποτ' γνωστὸ κι ἀπ' τοὺς ἀρχαίους). Μὰ ἔτσι, κατὰ τὴ γνώμη μου, μεταβάλλομε τὴν ποίηση σὲ εἰδωλολατρία τῶν ἡζων, ὄχι σὲ ἐκφραση καταστάσεων καὶ ἰδῶν πὸς μᾶς ὑποβάλλουν αἱ λέξεις.

«Οἱ ἀλλήγριες τὸν ἦταν ἀλλήγριες πρῶτα». Καὶ τοῦτο γιατί δὲν ἦταν «ἐλλειπτικὸς» στὴν ἐκφραση; δὲν ἦταν λοιπὸν «ἐλλειπτικὸς» στὴ ἔργα τῆς τελευταίας του περιόδου, στοὺς «Ἐλευθεροὺς Πολιορκημένους» (γ' σκεδ.) ἢ τὴν «Ἑλληνίδα Μητέρα»; Ἐκτὸς ἂν ἡ σαφήνεια τοῦ Σολωμοῦ καταστᾷ πᾶς ἰλιττομε (καὶ μάλιστα σοβαρῶ) ποιητικὸ.

Τὸ ὅτι στὸν «Ἀμίτρον» ἐπιγραφήθη ἀπ' τὸν Μάουρον δὲν ἀποδεικνύει τίποτα: μήπως κι ὁ Ἄγγελος ἔγραψε κομμάτια σάν τὸ Ἑσπέριος ἢ τὴν Ἠμέρα τῆς Λαμπρῆς;

Ὅτε καὶ τὰ ἀτέλειωτα ἔργα του δειχνουν τίποτα; δὲν τὸν κρίνομε ἀπ' ὅσα θ' ἔγραψε, ἀλλ' ἀπ' ὅσα ἔγραψε.

Προσωπικὲς μου ἀπόψεις, θὰ μοῦ πρῖτε, ὄ' αὐτά. Ναί, ἀλλὰ αὐτὸ δὲν ζητεῖ κι ὁ Ποιητὴς ἀπὸ μᾶς;

Πάτρα, 12.10.75

Ἀντώνης Σακελλαρίου

Νὰ διορθωθοῦν

(στὸ ἄρθρο: Θέματα τοῦ Πόρφορα...)

ΤΑΡΙΑ 16, σ. 63 κ.έ.)

Τὰ σωστά:

- σ. 64, γρ. 18—19: Ἀποστ.
- σ. 64, γρ. 31 : στίχους τῆς
- σ. 64, γρ. 35 : Νὰ διαγραφεῖ.
- σ. 65, γρ. 21 : «Πόρφ.», 461, 27
- σ. 67, γρ. 16 : 502α, 5
- σ. 67, γρ. 27 : «ΕΠ», Σχεδ. Β', 13
- σ. 67, γρ. 43 : γελοῦ(ν) ὄλοιο
- σ. 67, γρ. 45 : τὰ μάτια του
- σ. 68, γρ. 35 : στρ. 14: «Κόλαση...»
- σ. 69, γρ. 6 (ἀπὸ τέλος): 1. 1948—1960
- σ. 69, γρ. 2 (ἀπὸ τέλος): τ. Α'—Β'

★

ΚΑΙΝΟΥΡΓΙΑ ΒΙΒΛΙΑ

Σπείρα 2,3

Νέα Πόηση, 6

Γ. Θέμελης: Τὰ Βιβλικά.

Λιονύσης Α. Καρατζᾶς: Ἄπ' τὸ νερὸ κι ἀπὸ τὴν πέτρα

Γιώργου Κεχαγιόγλου: Ἀσκαλιές στὸ κείμενο τῶν Χρονικοῦ τοῦ Μορέως

Γάσος Λιγνάδης: Ἴ ξενικὴ ἑξάρτησις κατὰ τὴν διαδρομὴν τοῦ Νεοελληνικοῦ κράτους (1821—45)

Μαρίσα Παπαδήμα: Τελευταία εὐκαιρία

Γιάννης Κωνσταντέλος: Μνημοσκοπιο

Ἀνέστης Εὐαγγέλου: Τὰ ποιήματα (1956—1976)

ΛΞΘ: Ποιήματα τοῦ Γιάννη Καρατζόγλου

Μαρία Καραγιάννη: Ἴ κατάδυση καὶ Ὁ αὐθιμῆνας

Μαρία Κέντρον: Ἀγαθοπούλου: Ἀριμλλάρια.

Μνοτά Πισαλλίου: Τώρα ποῦ...

Ἀργύρης Μαρνέως: Σκοτεινὸς θάλαμος

Κώστα Χρ. Γουμπογιάννη: Ἴ γραφτὴ μας λαϊκὴ γλώσσα καὶ ἡ εὐθὴν τῶν ἐπιστημῶν καὶ τῶν λογοτεχνῶν μας.

Μαρία Μιχαήλ —Λέδε: Ἐνας ἀνθρωπος πέρισε

Γιάννη Θ. Ἀδάμου: Ἀνέκδοτα ἱστορικὰ ἔργα τῆς πόλεως Ἐλασσόνος κατὰ τὴν Τουρκοκρατίαν.

Γιάννης Γούτης: Νομίζω ἢ Λώδεκα ποτάμια αἶμα νὰ πλῖνθῆ ἢ ἀλήθεια

Γιάννης Βαρθέλης: Ἐν φαντασίᾳ καὶ λόγῳ Ἐλεῖθερο πνεῦμα 160, 170

Θανάσης Θ. Νιάκος, Ἀντώνης Φωστέρης: Πόηση '75